

RECURSOS EDUCACIÓ SECUNDÀRIA SOBRE:

MIGRACIONS I INTERCULTURALITAT

RACISME I XENOFÒBIA

LLIBRES PER AL PROFESSORAT

(disponibles a la Biblioteca del Fons Pitiús)

- **Com ser antiracista/** Ibram X. Kendi. Barcelona: Raig Verd, 2020
- **Migracions. Obrir les fronteres des d'un món desigual/** David Karvala. Barcelona: Editorial Base- Flama, 2023.
- **Racismo de estado: una mirada colectiva desde la autonomía y la justicia racial/** D.A. Tafalla: Txalaparta, 2023
- **Huaco retrato/** Gabriela Wiener. Barcelona: Penguin Random House, 2022. Novela.
- **Migrantes, náufragos y caminantes: del racismo al buenismo /** Vicenç Fisas. Barcelona: Icaria, 2021.
- **No sóc racista, però.../**Matthew Tree. Barcelona: Columna Edicions, Llibres i Comunicació-Destino, 2021
- **Refugiados climáticos. Un gran reto del siglo XXI. /** Miguel Pajares. Barcelona: Rayo Verde, 2020.
- **Mujer de frontera: Defender el derecho a la vida no es un delito./** Helena Maleno. Barcelona: península, 2020.
- **Combatir la islamofobia: una guia antiracista/** David Karvala (Ed.). Barcelona: Icaria, 2016.

LECTURES RECOMANADES PER A L'ALUMNAT

- **Tan sols viure.** Sara Montesinos i Martí Albesa (Agència Talaia). Editorial Pages, 2020.
Es tracta d'un emocionant llibre de relats de joves que han migrat sols. Molt adient per a lectors adolescents. Tenim un exemplar disponible a la Biblioteca del Fons Pitiús de Cooperació.
- **Germanet/** Ibrahima Balde i Amets Arzallus Antia. Barcelona: Blackie Books, 2021. Ibrahima Balde va néixer a Guinea, però va haver de marxar de casa seva per anar a buscar el seu germà petit. El seu germanet. Ell no anava perseguint cap somni. Ho va deixar tot enrere per trobar la persona que més estimava.
- **Esperant el núvol: un viatge als campaments de refugiats sahrauís/** Marc Vicens. Girona: Vitel·la i Universitat de Girona, 2021. Novel·la gràfica.

- **Emigrants/** Shaun Tan. Albolote: Barbara Fiore, 2021. Preciós àlbum il·lustrat que relata amb imatges poètiques el dol migratori.
- **El cel al cap/** Antonio Altarriba, Sergio García i Lola Moral. Barcelona: Norma, 2023. Novel·la gràfica. Novel·la gràfica sobre la migració d'un jove congolès que treballa a les mines de coltan.
- **Mexique. El nom del vaixell/** María José Ferrada i Anna Penyas. Barcelona: Libros del Zorro Rojo, 2017. El 27 de maig de 1937, en plena guerra civil, 456 fills i filles de republicans van embarcar en el transatlàntic Mexique, que va salpar des de Bordeus rumb a Mèxic. Novel·la gràfica.
- **Asylum/** Javier de Isusi. Bilbao: Astiberri i CEAR-Eukadi, 2021. Novel·la gràfica d'històries entrecruades de persones migrants a Espanya.
- **Cuando brillan las estrellas/** Victoria Jamieson i Omar Mohamed. Madrid: Maeva, 2021. Novel·la gràfica basada en la història real de dos adolescents refugiats en Dadaab, Kenia.
- **La nedadora/** Francesc Puigpelat. Barcelona: Columna, 2019. Novel·la juvenil. Una jove anglesa ajuda a tres refugiats iraquians a arribar nedant a l'illa grega de Quios.
- **Khalat/ Giulia Pex. Madrid: Liana, 2020.** Novel·la gràfica Basat en una història real Khalat es la història d'una jove dona i del seu viatge des de la ingenuïtat fins al desencantament, de Síria a Europa.
- **Hija de inmigrantes/ Safia El Addam.** Madrid: Nube de Tinta, 2022. Filla d'immigrants relata la història d'una nena que creix en un petit poble de Catalunya, sent filla i part d'una de les poques, úniques, famílies migrants de la zona.
- **Hem hagut de marxar.** Sis testimonis de joves migrants/ laia de Ahumada. Barcelona: Akiara Books, 2024.
- **Em dic A/** Steve Tasane. Pontevedra: Kalandraka Catalunya, 2021. Novel·la que parla d'infants en un camp de refugiats que sobreviuen en la misèria, però no renuncien als seus somnis.

WEBS AMB RECURSOS EDUCATIUS

- **Recull de recursos sobre migracions i refugi del Fons Menorquí de Cooperació**
https://www.fonsmenorqui.org/ca/mediateca/buscador_recursos?recurstitle=&tipusrecurs=All&field_categorias_target_id=2240&field_area_target_id=All
- **Entre Terres: guia educativa sobre migracions a la Mediterrània.**
Guia educativa elaborada conjuntament entre Stop Maremortum, el Servei Civil Internacional i la cooperativa Eduxarxa amb el suport de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, el Consell de Joventut de Barcelona i el Consell Nacional de Joventut de Catalunya: <http://entretterres.org/>
- **Escoles refugi: El dret d'asil i les persones refugiades:** Recursos educatius de CCAR (Comissió Catalana d'Acció pel Refugi) per a combatre els principals rumors i estereotips envers la població refugiada : <http://escolesrefugi.com/>

- **Recursos educatius REDec de l'ONG Entreculturas.** Web amb guies educatives i moltes propostes per a treballar l'interculturalitat, les migracions i l'antiracisme a les aules: <https://redec.org/materiales/?tematica=migraciones-interculturalidad>
- **Aula intercultural:** Web amb guies educatives i recursos descarregables <https://aulaintercultural.org/materiales/migraciones/>
- **Recursos educatius de Teachers for Future Spain + Open Arms** per a treballar les migracions climàtiques des de diferents àrees: <https://teachersforfuturespain.org/migraciones-climaticas/>
- **Projecte “Parlem de racisme a les escoles”** de l'Ajuntament de Barcelona. Inclou càpsula audiovisual i guia pedagògica: <https://ajuntament.barcelona.cat/dretsdiversitat/ca/guia-pedagogica-parlem-de-racisme-les-escoles>
- **Fanzine “Benvinguts a l'escola intercultural”** amb un senzill decàleg de bones pràctiques per poder convertir la nostra escola en un veritable espai intercultural i antiracista: <https://serveiseducatiu.xtec.cat/altcamp/recursos/recomanem/benvinguts-a-lescola-intercultural/>
- **OIM- Informe interactiu sobre les migracions en el món 2022:** Web amb moltes gràfiques interactives sobre les migracions en el món <https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/?lang=ES>
- **Xarxanet:** Petit glossari per aclarir conceptes sobre migració i refugi <https://xarxanet.org/juridic/noticies/son-persones-refugiades-o-migrants>
- **Incorporar la perspectiva antiracista al currículum escolar:** guia educativa de Metges del Món. [Módulo Incorporar la perspectiva antirracista en el currículo escolar. Proyecto Fomentar la diversidad, abordando el racismo en el ámbito educativo | Médicos del Mundo](#)

EINES CONTRA ELS DISCURSOS D'ODI I LA DESINFORMACIÓ

- **“Agita tu móvil. Kit de acción digital contra discursos de odio y bulos sobre la migración”** : Guia clara i senzilla sobre els discursos d'odi a xarxes socials i com pautes per combatre'ls. De l'organització Ayuda en Acción. https://ayudaenaccion.b-cdn.net/uploads/2025/06/DEF-ONSiders-AgitaTuMovil_interactivo_compressed.pdf
- **Desactiva xenofobia y racismo:** web de l'organització CEPAIM en col·laboració amb Govern d'Espanya amb una bona quantitat de recursos (informes, projectes educatius, audiovisuals, campanyes de sensibilització) per lluitar contra el racisme i la xenofòbia. : <https://desactiva.org/>
- **“SUA y las 19 llamas contra los discursos políticos xenófobos”** : Guia il·lustrada, que a través de la narració i fent ús d'enllaços QR proporciona diferents eines per denunciar i fer front als discursos d'odi racistes i xenòfobs en diferents contextos. Elaborada per CEAR-Euskadi (Comisión

de Ayuda al Refugiado en Euskadi) : <https://www.cear-euskadi.org/producto/sua-y-las-19-llamas-contra-los-discursos-politicos-xenofobos/>

- **Cibervoluntarios: Fake News. 7 pasos para detectar bulos en Internet**
<https://www.cibervoluntarios.org/es/actualidad/post/fake-news-7-pasos-para-detectar-bulos-en-internet>
- **“7 puntos clave para crear Nuevas Narrativas sobre los movimientos de las personas en el mundo”**: guia exhaustiva, però molt útil, que ens mostra unes senzilles eines per canviar el relat habitual dels mitjans sobre la migració per altre més respectuós amb els drets humans .
https://porcausa.org/wp-content/uploads/2019/05/porCausa_Nuevas_Narrativas_8_mayo_2019-1.pdf
- **Infografies per analitzar textos de manera crítica i identificar-hi els missatges racistes i xenòfobs, elaborades per la XBCNA**: <https://ajuntament.barcelona.cat/bcnacciointercultural/ca/infografies-analitzar-textos-de-manera-critica-elaborades-pel-grup-de-comunicacio-de-la-xbcna>
- **Stop rumores**: web amb molts de recursos gràfics, campanyes i informació per desmuntar rumors i discursos racistes: <https://stoprumores.com/>
- **Sos Racisme**: <https://sosracisme.org/>
<https://sosracisme.org/com-actuar-davant-contingut-racista-a-les-xarxes-socials/>
- **Mitjans de comunicació per contrastar i verificar o desmentir notícies. Lluita contra la desinformació i les notícies falses**:
 - **Maldita Migración** : <https://maldita.es/migracion/>
 - **Verifica RTVE**:
<https://www.rtve.es/noticias/verificartve/>
<https://www.rtve.es/temas/verifica-rtve-migracion/136735/> (sobre migració)
 - **Newtral**: <https://www.newtral.es/zona-verificacion/fact-check/>.
- Article EFE: **Crecen los bulos sobre los migrantes: ni acaparan la sanidad pública ni reciben más ayudas**: <https://efe.com/espana/2024-07-03/bulos-migrantes-informe-del-foro-para-la-integracion-social-de-los-inmigrantes/>
- **Escape Room Maldita Migración**: Escape Room en línia per aprendre a identificar notícies falses, faules i desinformació a xarxes: <https://escaperoom.maldita.es/>
- **Vídeo joc ¿Dónde está Sira?**: Joc d'InteRed amb mirada antiracista per a reflexionar sobre els discursos d'odi. <https://intered.org/es/recursos/videojuego-donde-esta-sira>

AUDIOVISUALS CURTS (menys de 15')

- **Jóvenes anti-rumores**- campanya audiovisual creada per joves
<https://www.lacandelateatro.com/jovenes-antirumores/>

➤ **Andaluciasomostodos:** audiovisuals (curtmetratges d'humor, spots, petits reportatges i entrevistes) per posar en valor la diversitat cultural i trencar amb els prejudicis i rumors sobre persones migrants: <https://www.youtube.com/@Andaluciasomostodos/videos>

➤ **¿Stop Rumores?:** vídeo informatiu i accessible per persones amb discapacitat auditiva.
<https://www.youtube.com/watch?v=9c7lafWXfk4>

➤ **Vídeos Campanya #AturemRumors**

Cómo frenar rumores en redes sociales : https://www.youtube.com/watch?v=nh3P1_uMHEw

Així et menges un rumor : <https://www.youtube.com/watch?v=wZaRvGqKzQ8>

Totes som iguals: <https://www.youtube.com/watch?v=hGmHr-ID7JE>

➤ **RACIAL, con Moha Gerehou:** sèrie de vídeos d'aquest activista antiracista i col·laborador de diario.es. Amb informacions clares i breus i entrevistes curtes interessants:
https://www.youtube.com/playlist?list=PLSx_wgy5fIWYM-Q0T6P1Zt5IX3N3XlxcC

Alguns títols d'aquesta sèrie:

Cómo responder a comentarios racistes sobre migración

Los anuncios más racistes en TV

Seis expresiones racistes que se nos escapan cada día

Motivos por los que el racismo antiblanco es un mito

➤ **Lucía Mbomio (Col·lectiu Afroféminas): "Para ser negra eres muy guapa".**
<https://www.youtube.com/watch?v=WL0QK8Q4D1Q>

➤ **Nuestra tercera raíz:** Vídeo animat que ens situa a Àfrica com a origen i primer territori de la humanitat, abordant la diàspora africana, l'esclavitud i les seves conseqüències fins avui. Senzill per entendre l'origen del racisme i també l'afrodescendència al voltant del món.
https://www.youtube.com/watch?v=FJry7ybJK_Y&list=PLYOQl7_KxrTBz-2DcAo1IsHUHi-V6tZzi&index=4

➤ **El Intermedio. Capítol secció "Cazabulos":** https://www.lasexta.com/programas/el-intermedio/sandra-sabates-desmonta-discurso-extrema-derecha-que-vincula-inmigracion-delincuencia-bulo_2024091166e20623b3741e0001dfe16b.html

➤ **18+1- Sèrie documental protagonitzada per adolescents marroquins que han migrat a Espanya** Consta de 10 capítols de 10-12 minuts, que pretenen ser un espai de diàleg i d'escolta, per conèixer els menors no acompanyats que han arribat des del Marroc a Catalunya, que no són un acrònim, que tenen rostre, nom i sobretot, veu. Què és el que més els agrada de Marroc? Quan i per què van decidir marxar? Com s'esperaven que seria Europa? Com és el seu dia a dia? Què opinen del racisme a Catalunya? Són moltes les preguntes que mai ningú no els fa, obviades rere titulars i estigmatització. Un jovent que camina i pretén fer-se lloc al país on ha arribat. Realitzada per l'Agència Talaia amb la col·laboració de la Directa.
<https://www.youtube.com/watch?v=eaabWMJL6BA&list=PLsqnJm6mnhRoizBrn28A3Ufb-xU-BxwOR>

- **Las voces del Mediterráneo:** Històries reals de refugiats que l'ONG Open Arms ha pogut rescatar del Mediterrani. Històries explicades en primera persona als membres de l'equip de rescat. Històries de superació, lluita i por que no podien quedar-se enmig de la mar.
<https://www.openarms.es/es/voices-for-hope>
- **Deshumanitzades:** sèrie documental protagonitzada per dones migrants d'Àmerica Llatina. Expliquen les seves experiències de migració, discriminació i racisme viscudes.
<https://deshumanitzades.directa.cat/#>
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLJgeyA8XCFXKkpbop-KP4PshKYigZrFTI>
- **'Ecologies Lingüístiques' a Barcelona (8')**: 5 videoentrevistes a joves amb diferents itineraris vitals o migratoris que viuen en la pluralitat lingüística a Barcelona. El xinès, l'àrab, el soninke, el bengalí, i l'hindi, el castellà i el català travessen les històries d'aquests joves.
<https://www.youtube.com/watch?v=xJB8ArGQqmM&list=PLyfTUAWaYxGWnWqWa1gVA8Ot16vUqWslA&index=8>
- **Testimonis campanya "Yo soy Refugio"**, de la Fundació CEPAIM: videos breus de testimonis de migració actual i migració espanyola durant el segle xx.
<https://desactiva.org/yo-soy-refugio-by-fundacion-cepaim/>

REPORTATGES AUDIOVISUALS

- **DocsDirecta | Fugir per estimar i ser: asil i resistències LGBTI del Marroc a Barcelona (33 min):**
<https://www.youtube.com/watch?v=64OJqNtdnjY&list=PLJgeyA8XCFXK8N2uoyiLeNBoUcF0VuiTq>
- **Reportatge RTVE No soy racista, pero...**, del programa *Crónicas*, sobre el racisme a Espanya en l'actualitat (45 min): <https://www.rtve.es/noticias/20201202/no-soy-racista-pero-racismo-inconsciente/2058855.shtml>
- **"La xarxa ultra" (1h)**: Per què han fet de l'antifeminisme, el racisme i l'homofòbia el contingut polític més exitós entre els joves a YouTube, Instagram o TikTok? Aquest documental de 3cat. s'endinsa en l'ecosistema creat a les plataformes digitals perquè la propaganda de l'extrema dreta calí entre els joves: <https://www.ccma.cat/3cat/xarxa-ultra-com-es-fica-lextrema-dreta-al-mobil-dels-joves-/noticia/3274400/>
- **"Descendants" (1h)**: Són joves descendents de persones migrants africanes, asiàtiques, llatinoamericanes que han nascut a Catalunya. Això implica la cerca constant d'una identitat pròpia que bascula entre dues cultures i alhora sobreviure entre prejudicis racials, d'exclusió, falta de referents, violència de gènere... Aquest documental mostra en primera persona totes aquestes realitats i també la capacitat d'aquests joves per transformar la diferència i la diversitat en un valor.
https://www.youtube.com/watch?v=E-lvr6_enJc

SÈRIES I PEL·LÍCULES

SÈRIE Dieciocho: Moha i Cèlia, a punt de complir 18 anys, viuen una història d'amor impossible. Una sèrie que trenca amb els prejudicis sobre la immigració i els joves migrants no acompanyats.

<https://www.rtve.es/play/videos/dieciocho/> (accés gratuït)

SÈRIE Familias como la nuestra: Dinamarca, en un futur no gaire llunyà. L'augment del nivell d'aigua ja no pot ser ignorat i el país necessita ser evacuat. Famílies, amics i sers estimats se separen. Alguns seran superats per l'odi i la divisió, mentre que uns altres nodriran l'amor i fomentaran nous començaments. Una sèrie de ficció sobre el refugi. **A movistar plus.**

Mediterráneo: Dos socorristes, Oscar i Gerard, viatgen fins a Lesbos (Grècia) impactats per la fotografia d'un nen ofegat en les aigües del Mediterrani. En arribar descobreixen una realitat colpidora: cada dia milers de persones arisquen les seves vides en la mar fugint de conflictes armats sense que ningú exerceixi labors de rescat. Pel·lícula sobre el naixement de l'ONG Open Arms.

<https://www.rtve.es/play/videos/somos-cine/mediterraneo/16163605/> (accés gratuït)

Las nadadoras: Una història del viatge miraculós realitzat per les germanes nedadores Yusra i Sarah Mardini, que van fugir com a refugiades de la Síria devastada per la guerra per a viure una nova vida a Europa i l'oportunitat de competir en els Jocs Olímpics de Riu de 2016. **A Netflix.**

Adú: En un intent desesperat per aconseguir Europa i amagats davant una pista d'aterratge a Camerun, un nen de sis anys i la seva germana major esperen per a colar-se en els cellers d'un avió. No massa lluny, un activista mediambiental contempla la terrible imatge d'un elefant, mort i sense ullals. Pel·lícula sobre el drama de les persones refugiades. **A Filmin i Netflix.**

PERFILS D'INSTAGRAM D'ACTIVISME ANTIRACISTA

[@afrocolectiva](#), [@afropoderosa](#), [@afrofeminas](#),
[@negroseneltibet](#), [@catarsiabcn](#), [@mohagerehou](#), [@asaaribibang](#)
